

ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΗΣ ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑΣ ΤΟΥ ΦΟΡΕΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΔΡΑΣΗ ΥΔΡΟΓΟΝΩΣΗΣ CO₂ ΣΕ ΚΑΤΑΛΥΤΕΣ ΜΕΤΑΛΛΩΝ ΜΕΤΑΠΤΩΣΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΓΜΕΝΩΝ ΣΕ CeO₂

Γ. Βαρβούτης^{1,*}, Ε. Πάπισσα¹, Ν. Κακλίδης^{1,2}, Γ.Ε. Μαρνέλλος^{1,2,3}, S.A.C. Carabineiro⁴, Μ. Λυκάκη⁵, Σ. Στέφα⁵, Μ. Κονσολάκης⁵

¹Τμήμα Μηχανολόγων Μηχανικών, Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, Κοζάνη, Ελλάδα

²Τμήμα Μηχανικών Περιβάλλοντος, Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, Κοζάνη, Ελλάδα

³Ινστιτούτο Διεργασιών & Ενεργειακών Πόρων, ΕΚΕΤΑ, Θεσσαλονίκη, Ελλάδα

⁴Faculdade de Engenharia, Universidade do Porto, Porto, Portugal

⁵Σχολή Μηχανικών Παραγωγής και Διοίκησης, Πολυτεχνείο Κρήτης, Χανιά, Ελλάδα

(*gvarvoutis@uowm.gr)

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η εξάρτηση από τα ορυκτά καύσιμα σε συνδυασμό με τις αυξανόμενες ενεργειακές απαιτήσεις έχουν αυξήσει δραματικά την ατμοσφαιρική συγκέντρωση του CO₂. Ο ρόλος του CO₂ ως ένα από τα κυριότερα αέρια που συνεισφέρουν στο φαινόμενο του θερμοκηπίου και τη συνεπαγόμενη κλιματική αλλαγή έχει αναγνωριστεί εδώ και δεκαετίες ^[1]. Προς την κατεύθυνση αυτή, οι επιστημονικές προσπάθειες έχουν στραφεί στη μείωση των εκπομπών CO₂, μέσω της απευθείας μετατροπής ή της συλλογής και αποθήκευσης του. Η χημική ενεργοποίηση του CO₂ με τη μέθοδο της υδρογόνωσης, από H₂ που προέρχεται μέσω της «πράσινης» ηλεκτρόλυσης του H₂O, αποτελεί μία πολλά υποσχόμενη μέθοδο επαναχρησιμοποίησης του CO₂ και αποτελεσματικής αποθήκευσης της πλεονάζουσας ενέργειας από ΑΠΕ μη-αδιάλειπτου χαρακτήρα (ηλιακή και αιολική ενέργεια), καθόσον οδηγεί στην παραγωγή καυσίμων και χημικών προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας, όπως η CH₃OH και το CH₄ ^[2]. Στη διεθνή βιβλιογραφία έχει προταθεί μία πληθώρα καταλυτικών συστημάτων για την αντίδραση υδρογόνωσης του CO₂. Μεταξύ αυτών, ιδιαίτερη σημασία έχει δοθεί σε καταλύτες μετάλλων μετάπτωσης υποστηριγμένων σε φορέα CeO₂, οι οποίοι εμφανίζουν επιθυμητά χαρακτηριστικά, όπως η ευκολία πραγματοποίησης επαναλαμβανόμενων οξειδοαναγωγικών κύκλων Ce³⁺ ↔ Ce⁴⁺, ο σχηματισμός δομικών ατελειών με τη δημιουργία κενών πλεγματικών θέσεων οξυγόνου, η ισχυρή αλληλεπίδραση μέταλλου-φορέα, κ.ά. ^[3]. Πρόσφατα η έρευνα έχει εστιαστεί στην ανάπτυξη νανο-δομημένων καταλυτικών συστημάτων, στοχευμένης αρχιτεκτονικής και μορφολογίας, τα οποία εμφανίζουν επαυξημένα τα προαναφερθέντα χαρακτηριστικά ^[4].

Προς την κατεύθυνση αυτή, στην παρούσα εργασία, εξετάζεται ο ρόλος της μορφολογίας νανο-σωματιδίων δημητριάς ως φορέας μετάλλων μετάπτωσης (Cu, Co, Ni) κατά την αντίδραση υδρογόνωσης του CO₂. Ειδικότερα, χρησιμοποιήθηκε η υδροθερμική μέθοδος προκειμένου να ληφθούν νανο-σωματίδια δημητριάς διαφορετικής μορφολογίας (ράβδοι, κύβοι, πολύεδρα), τα οποία ακολούθως χρησιμοποιήθηκαν ως φορείς για τα επιλεγόμενα μέταλλα μετάπτωσης. Τα φυσικοχημικά χαρακτηριστικά των προς ανάπτυξη υλικών προσδιορίστηκαν μέσω των τεχνικών BET, XRD, SEM/TEM, TPR και XPS, ενώ η καταλυτική τους απόδοση αξιολογήθηκε κατά την επιτέλεση της αντίδρασης υδρογόνωσης του CO₂. Τα αποτελέσματα υπέδειξαν τη σημαντική επίδραση του φορέα αλλά και της ενεργούς φάσης τόσο στην μετατροπή του CO₂ όσο και στην εκλεκτικότητα των παραγόμενων προϊόντων.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Η εργασία υλοποιήθηκε στο πλαίσιο της Δράσης ΕΡΕΥΝΩ – ΔΗΜΙΟΥΡΓΩ – ΚΑΙΝΟΤΟΜΩ και συγχρηματοδοτήθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση και εθνικούς πόρους μέσω του Ε.Π. Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα & Καινοτομία (ΕΠΑνΕΚ) (κωδικός έργου: Τ1ΕΔΚ-00094)

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- [1] Olah, G. A., Prakash, G. K. S. & Goepfert, A. (2011). *J. Am. Chem. Soc.*, 133: 12881-12898
- [2] Saeidi, S., Amin, N. A. S. & Rahimpour, M. R. (2014). *J. of CO₂ Util.*, 5: 66-81
- [3] Konsolakis M. (2016). *App. Catal. B: Env.*, 198: 49-66
- [4] Lykaki, M., Pachatouridou, E., Iliopoulou, E. & Carabineiro, S. A. C. (2017). *RSC Adv.*, 7: 6160-6169